

Sygn. akt. I ACa 228/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie Wydział I Cywilny

w składzie:

<i>Przewodniczący</i>	<i>SSA Kazimierz Rusin</i>
<i>Sędziowie:</i>	<i>SA Jan Sokulski</i> <i>SA Dariusz Mazurek (spraw.)</i>
<i>Protokolant:</i>	<i>st.sekr. sądowy Cecylia Solecka</i>

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2012 r. na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z o.o. Spółki komandytowej w P.**

przeciwko (...) **Spółce z o. o. w L.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej i zażalenia strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Gospodarczego w Rzeszowie

z dnia 13 stycznia 2012 r., sygn. akt VI GC 185/11

I. **z m i e n i a** zaskarżony wyrok w pkt. II w ten sposób, że zasądza od pozwanego (...) Spółki z o. o. w L. na rzecz powoda (...) Spółki z o.o. Spółki komandytowej w P. kwotę 10.385 zł (dziesięć tysięcy trzysta osiemdziesiąt pięć) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa radcy prawnego,

II. **o d d a l a** apelację pozwanego,

III. **z a s ą d z a** od pozwanego (...) Spółki z o. o.

w L. na rzecz powoda (...) Spółki z o.o. Spółki komandytowej w P. kwotę 4.500 zł

(cztery tysiące pięćset) tytułem kosztów zastępstwa

procesowego w postępowaniu zażaleniowym i apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka z o.o. domagał się zasądzenia od pozwanego (...) Spółki z o.o. w L. kwoty 135 349, 20 zł z odsetkami ustawowymi od 16 lipca 2011r. do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu.

Domagał się rozpoznania sprawy w trybie nakazowym.

Powód argumentował w pozwie, że zawarł z pozwanym umowę dostawy i montażu linii technologicznej do produkcji alkoholu.

W dniu 2 maja 2011r. strony umowy zawarły porozumienie postanawiając o zakończeniu współpracy i dokonaniu zmian wzajemnych zobowiązań. Zgodnie z zawartym porozumieniem pomniejszono kwotę wynagrodzenia należnego powodowi według umowy i do zapłaty pozostało 110 040 zł. netto 135349,20 zł. brutto. Kwota ta nie została przez pozwanego uiszczona.

Dnia 17 sierpnia 2011r. wydano nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, a w dniu 8 września 2011r. pozwany wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty, którym zaskarżył nakaz w całości domagając się oddalenia powództwa i zasądzenia od powoda na jego rzecz kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwany zarzucił, że żądanie powoda jest przedwczesne bowiem do dnia wniesienia sprzeciwu nie nastąpiło uruchomienie linii produkcyjnej i nie sporządzono protokołu zdawczo odbiorczego, co w ocenie pozwanego usprawiedliwia powstrzymanie się pozwanego z zapłatą powodowi wynagrodzenia.

Dla wykazania swoich twierdzeń pozwany wnioskował o przeprowadzenie dowodów z zeznań świadków i opinii biegłego.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie na rozprawie w dniu 13 stycznia 2012 r. nie uwzględnił wniosków pozwanego o przeprowadzenie dowodów wnioskowanych w sprzeciwie i po zamknięciu rozprawy ogłosił wyrok którym zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 135 349,20 zł oraz kwotę 5309 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy wskazał, że rozstrzygnął sprawę w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

Pozwana spółka jako zamawiający zawarła z powodem w dniu 16 lutego 2010r. umowę na podstawie której powód zobowiązał się za ustalonym wynagrodzeniem wykonać, dostarczyć i zamontować w zakładzie pozwanej linię technologiczną do produkcji alkoholi.

W dniu 2 maja 2011r. pomiędzy stronami umowy zawarte zostało porozumienie na podstawie którego strony zdecydowały o zakończeniu współpracy wynikającej z zawartych umów i dokonały wzajemnych rozliczeń ustalając, że do zapłaty na rzecz powoda pozostała kwota 110 040 zł netto. Powód oświadczył, że kwota ta wraz podatkiem VAT wyczerpuje jej wszystkie roszczenia wobec pozwanej spółki w związku z zawarciem i realizacją umów zawartych przez strony w dniach 20 kwietnia 2010r. i 16 lutego 2010r. oraz porozumienia z 12 sierpnia 2010r. Pozwana zrzekła się wszelkich roszczeń wobec powodowej spółki jakie jej przysługiwały lub mogły przysługiwać w związku z zawarciem i realizacją wskazanych wyżej umów. Porozumienie określało termin zapłaty kwoty 110 040 zł wraz z VAT nie później niż na 15lipca 2011r. i nie zawierało żadnych warunków od których uzależniona była wypłata.

Sąd Okręgowy ocenił na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego, że ostateczny zakres praw i obowiązków stron wynika z zawartego przez strony porozumienia, które jest wiążące. Wskazał, że obowiązek zapłaty spornej kwoty wynika z treści zawartego porozumienia oraz przepisu art. 627 k.c. Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd I instancji wskazał art. 98 § 1 k.p.c.

Rozstrzygnięcie Sądu I instancji zaskarżone zostało w całości apelacją przez pozwanego, a w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu zażaleniem przez powoda.

Pozwany zarzucił zaskarżonemu wyrokowi naruszenie przepisów postępowania w zakresie:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie swobodnej oceny dowodów i nienależytą ocenę i rozważenie materiału dowodowego, co doprowadziło zdaniem apelującego do poczynienia przez Sąd dowolnych ustaleń faktycznych, polegających na przyjęciu, że kwota zasądzona od pozwanego na rzecz powoda jest bezsporna i wynika z zawartego przez strony porozumienia, podczas gdy kwota ta stoi w sprzeczności z ustaleniami poczynionymi przez Sąd I instancji w uzasadnieniu wyroku, a ustalenia te są wewnętrznie sprzeczne gdyż Sąd stwierdził w jednym miejscu uzasadnienia,

że powodowi należy się kwota 100 040 plus podatek VAT, a w innym fragmencie uzasadnienia stwierdza, że jest to kwota 110 040 zł wraz z podatkiem VAT;

- art. 227 i 232 k.p.c. poprzez nierozpoznanie wniosku dowodowego w przedmiocie dopuszczenia dowodu z przesłuchania stron, zgłoszonego w sprzeciwie od nakazu zapłaty oraz dowodu z zeznań świadków zgłoszonego w piśmie procesowym powoda – odpowiedzi na sprzeciw pozwanego od nakazu zapłaty;

- art. 236 k.p.c. poprzez nierozpoznanie przez Sąd wniosków dowodowych zgłoszonych przez pozwanego przed zamknięciem rozprawy, co w efekcie uniemożliwiło ochronę interesów pozwanego;

- art. 217 § 1 i 2 w zw. z art. 227 k.p.c. przez niedopuszczenie zgłoszonych prawidłowo dowodów podczas gdy dowody te dotyczą okoliczności, które mają istotne znaczenie dla sprawy, a sporne okoliczności nie zostały dostatecznie wyjaśnione;

- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez zaniechanie wskazania przez Sąd w sporządzonym uzasadnieniu faktów, które zostały uznane za udowodnione, przyczyn dla których inne zgromadzone w sprawie dowody nie zostały uwzględnione, a także zaniechania wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem prawa, co uniemożliwi dokonywanie kontroli prawidłowości wydanego w sprawie wyroku;

- 227 k.p.c. w związku z art. 232 k.p.c. poprzez bezpodstawne oddalenie zgłoszonych przez pozwanego wniosków dowodowych z zeznań świadków, opinii biegłego – wobec przyjęcia, że okoliczności wskazane w tezie dowodowej nie są sporne, podczas gdy wskazane dowody miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a poprzez ich oddalenie strona pozwana została pozbawiona możliwości dowodzenia swoich racji.

Pozwany zarzucił również naruszenie prawa materialnego w zakresie:

- art. 471 k.c. poprzez błędne uznanie, że dzieło zostało wykonane, w sytuacji gdy dzieło zawiera wady uniemożliwiające korzystanie z urządzenia zgodnie z jego przeznaczeniem, a fakt ten został zgłoszony przez powoda już w dniu 21 marca 2011r.;

- art. 65 § 2 k.c. poprzez błędną wykładnię porozumienia stron z dnia 2 maja 2011r. i przyjęcie przez Sąd, że strony w tym porozumieniu ustaliły ostateczny zakres umów oraz wynagrodzenia, podczas gdy w porozumieniu powód zobowiązał się do uruchomienia i rozruchu linii technologicznej, które do chwili obecnej nie zostało wykonane.

W konkluzji apelacji pozwany domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia powództwa w całości i zasądzenia od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego.

W uzasadnieniu apelacji pozwany podtrzymując zgłoszone zarzuty argumentował, że uwzględniając powództwo Sąd w uzasadnieniu wyroku nie określił zasądzonej na rzecz powoda kwoty, bo ustalenia zawarte w uzasadnieniu są ze sobą sprzeczne. Argumentował, że uchybienie to jak również nie przytoczenie w uzasadnieniu wyroku faktów które zostały udowodnione oraz przyczyn nie uwzględnienia wniosków dowodowych, dyskwalifikuje rozstrzygnięcie Sądu I instancji.

Pozwany podnosił, że kwestionuje wysokość wynagrodzenia należnego powodowi wobec nienależytego wykonania zobowiązania. Aby jednak określić kwotę o jaką należało pomniejszyć wynagrodzenie powoda konieczne było sięgnięcie do wiedzy specjalistycznej biegłego. Powołał się na pogląd, zgodnie z którym możliwe jest stosowanie przepisów o odpowiedzialności za wady jako elementu konstruktywnego umowy o dzieło. Podnosił, że na podstawie art. 471 k.c. powód jest uprawniony do odszkodowania za nienależyte wykonanie zobowiązania i będzie w przyszłości dochodził należnych mu roszczeń.

Wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie zaskarżył zaszaleniem powód w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu zawartego w punkcie II.

Zarzuć temu rozstrzygnięciu naruszenie przepisów art. 108 k.p.c. w związku z art. 98 k.p.c. w związku z art. 13 i art. 2 i 3 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i art. 1 ust 1 punkt 2 w związku z art. 5 i 6 ustawy z dnia 16 listopada 2006r. o opłacie skarbowej.

Wskazując na powyższe domagał się zmiany zaskarżonego orzeczenia i zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kwoty 10 385 zł tytułem kosztów procesu, w tym 3600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, ewentualnie jego uchylenia i przekazania sprawy sadowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Ponadto domagał się zasądzenia od pozwanego kosztów postępowania zażaleniowego.

W uzasadnieniu zażalenia skarżący argumentował, że zasądzona przez Sąd I instancji kwota z tytułu zwrotu poniesionych przez powoda kosztów procesu, nie obejmuje wszystkich kosztów, które powód faktycznie poniósł, a na które składają się uiszczona przez powoda opłata sądowa od pozwu w kwocie 6 768 zł, wynagrodzenie radcy prawnego z tytułu zastępstwa procesowego w kwocie 3600 zł, opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Powód argumentował, że zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy art. 98 § 1 k.p.c. pozwany winien zwrócić poniesione przez powoda koszty procesu w pełnej wysokości.

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu apelacji pozwanego i zażalenia powoda zważył, co następuje:

Co do apelacji pozwanego Sąd Apelacyjny stwierdza, że jest ona nieuzasadniona w całości.

O ile apelacja zarzuca zaskarżonemu wyrokowi przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów oraz sprzeczność rozstrzygnięcia z ustaleniami faktycznymi dokonany przez Sąd I instancji to Sąd Apelacyjny zauważa, że również w świetle stanowiska prezentowanego przez pozwanego zawarcie przez strony w dniu 2 maja 2011r. porozumienia w dniu 2 maja 2011r. jest faktem niespornym. Zatem kwestionowanie przez pozwanego ustaleń faktycznych Sądu I instancji opartych na tym zdarzeniu jest dla Sądu Apelacyjnego niezrozumiałe.

Zupełnie innym zagadnieniem, wymagającym omówienia jest dokonana przez Sąd I instancji ocena znaczenia zawartego przez strony porozumienia i jego skutków dla dotychczasowych i przyszłych praw i obowiązków stron uczestniczących w jego zawarciu. Jednak na ten temat Sąd Apelacyjny wypowie się przy ocenie zarzutu pozwanego dotyczącego naruszenia prawa materialnego, w szczególności zarzutu dokonania przez Sąd błędnej wykładni treści porozumienia z dnia 2 maja 2011r.

Co do zarzut naruszenia zaskarżonym wyrokiem przepisów postępowania w zakresie art. 227 ,232 i 236 k.p.c. Sąd Apelacyjny stwierdza, że pomimo formalnego uchybienia polegającego na braku rozstrzygnięcia o nieuwzględnieniu wniosku dowodowego z przesłuchania stron, uchybienie to nie miało istotnego wpływu dla wydanego rozstrzygnięcia. Dowód z przesłuchania stron przeprowadza Sąd I instancji gdy pozostają w sprawie okoliczności nie wyjaśnione dotychczas przeprowadzonymi dowodami, wyjaśnienie których wymaga przesłuchania stron (art. 299 k.p.c.). W niniejszej sprawie taka potrzeba nie zachodziła. Ani treść, ani okoliczności zawarcia przez pozwanego porozumienia z dnia 2 maja 2011r. nie budziły wątpliwości. Nie istniały zatem żadne okoliczności, które poprzez przesłuchanie stron mogły być w sprawie wyjaśnione. Dodatkowo należy zauważyć, że sformułowana przez pozwanego w sprzeczności od nakazu zapłaty teza dowodowa jest na tyle ogólna i niedookreślona, że nie daje podstaw do oceny, że przeprowadzenie wnioskowanego dowodu byłoby uzasadnione.

Co do zarzutu bezzasadnego pominięcia przez Sąd I instancji prawidłowo zgłoszonych wniosków dowodowych pozwanego Sąd Apelacyjny zauważa, że pozwany nie zaprzeczył faktowi zawarcia przez strony porozumienia z dnia 2 maja 2011r. ani nie podważał ważności czy skuteczności złożonego oświadczenia woli.

Pozwany wnioskował przeprowadzenie dowodów na okoliczność wadliwego wykonania umowy przez przyjmującego zamówienia, twierdząc, że ma to znaczenie dla wymagalności roszczenia o zapłatę wynagrodzenia.

Faktycznie jak to będzie wynikać z dalszej części uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego okoliczności na które powoływał się pozwany pozostawały bez znaczenia dla obowiązku zapłaty wynagrodzenia przyjmującemu zamówienie.

W kontekście zarzutów zawartych w apelacji pozwanego Sąd Apelacyjny Oceniał, że stwierdzenie Sądu I instancji o niesporności okoliczności faktycznych dotyczyło niewątpliwie – co wynika z treści pisemnego uzasadnienia - bezspornego faktu, że powód nie zrealizował przedmiotu umowy zgodnie z umową, a wszystkie kwestie sporne, które wyniknęły na tym tle strony rozstrzygnęły zawierając nowe porozumienie o zakończeniu współpracy i dokonaniu ostatecznych rozliczeń z tytułu zawartych umów.

Dlatego w ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy był uprawniony, do pominięcia wniosków dowodowych, które dotyczyły zaszczości nie mających znaczenia dla zakresu wzajemnych praw i obowiązków wynikających również z porozumienia zawartego 2 maja 2011r.

Zgłaszając zarzut naruszenia prawa materialnego art. 471 k.c. i 65 § 2 k.c. pozwany nie precyzuje z których postanowień umowy zawartej 2 maja 2011r. wynikać miał obowiązek powoda do uruchomienia i rozruchu linii techn.

Z treści porozumienia dołączonego do akt sprawy (k. 44 – 46) jednoznacznie wynika, że jego celem było zakończenie współpracy pomiędzy stronami w zakresie wykonania umów zawartych 16 lutego i 20 kwietnia 2010r. i dokonania czynności odbiorczych (§ 2 porozumienia). Strony porozumienia uzgodniły, że prace których nie wykona powód zrealizuje inny podmiot (§ 3), a powód z tytułu wykonanych już robót w wyniku ostatecznego rozliczenia stron otrzyma 110 040 zł tytułem należnego wynagrodzenia. Z literalnego brzmienia Porozumienie wynika, że z żadnego z postanowień nie wynikał dla powoda obowiązek kontynuowania prac związanych z uruchomieniem linii technologicznej. Zatem w tym zakresie zarzuty apelującego okazały się gołosłowne.

Odnosząc się do zarzutu apelującego o braku wymagalności roszczenia powoda o zapłatę wynagrodzenia należy stwierdzić, że strony zawierając umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swojego uznania. Nie ma przeszkód aby określiły zasady i terminy płatności świadczenia pieniężnego. Niezależnie od tego w sytuacji odstąpienia przez zamawiającego od umowy o dzieło do wymagalności roszczenia przyjmującego zamówienie o umówione wynagrodzenie mają zastosowanie przepisy o charakterze *ius cogens*, zawarte w art. 644 k.c. Zawarty w tym przepisie zwrot „płacąc umówione wynagrodzenie” należy rozumieć jako nałożenie na zamawiającego który odstępuje od umowy, obowiązku jednoczesnego zapłacenia przyjmującemu zamówienie stosownego wynagrodzenia

(wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2003r. sygn. akt IV CK 294/02).

Na podstawie art. 656 § 1 k.c. przepis art. 644 ma zastosowanie również do umowy o roboty budowlane. Oznacza to, że z chwilą odstąpienia od umowy zamawiającego obciążał ustawowy obowiązek zapłaty wynagrodzenia za roboty faktycznie wykonane przez przyjmującego zamówienie. Zatem również z tego względu zarzutu i argumenty apelującego okazały się nieuzasadnione, a apelacja pozwanego nie mogła odnieść skutku w postaci jej uwzględnienia, pomimo częściowo błędnego uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Ostatecznie bowiem treść wyroku odpowiada prawu.

Odnosząc się do zarzutów zawartych w zażaleniu powoda Sąd Apelacyjny ocenił, że są one w całości uzasadnione. Wysokość zasądzonych na rzecz powoda od pozwanego kosztów procesu nie odpowiada bowiem wysokości faktycznie poniesionych przez powoda kosztów, co wynika wprost z zażalenia. Opłata sądowa od pozwu, wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika, opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa należą do kosztów procesu o których mowa w art. 98 § 1 i 2 k.p.c. podlegających zwrotowi stronie przeciwnej przez stronę przegrywającą sprawę. Przedstawiona w zażaleniu powoda wysokość poniesionych przez niego kosztów procesu nie budzi zastrzeżeń bowiem wynika z powołanych w zażaleniu aktów prawnych określających wysokość poszczególnych składowych tych kosztów.

W konsekwencji tych rozważań należało na podstawie art. 386 § 1 w związku z art. 397 § 2 k.p.c. uwzględnić zażalenie powoda i zmienić zaskarżone rozstrzygnięcie o kosztach procesu.

Rozstrzygając o kosztach postępowania zażaleniowego i apelacyjnego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 108 § 1 w związku z art. 98 § 1 k.p.c. biorąc pod uwagę niekorzystny wynik obu postępowań dla pozwanego, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy zasądził od pozwanego na rzecz powoda koszty postępowania zażaleniowego na które składają się opłata sądowa od zażalenia i wynagrodzenie radcy prawnego ustalone na podstawie § 12 ust. 2 punkt 2 i § 6 punkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...) oraz koszty postępowania apelacyjnego na które składa się wynagrodzenie radcy prawnego w wysokości wynikającej z § 12 ust. 1 punkt 2 i § 6 punkt 6 wskazanego wyżej rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji.